

Συγκρουσιακή Πολιτική: Η Απεργία στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση το 2006

Του Πάνου Ντούλα,
Καθηγητή Αγγλικής,
Εσπερινό ΕΠΑΛ Κορίνθου,
pandou.paron@gmail.com

Ιούνης 2020

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας Περιεχομένων	2
Περίληψη.....	3
Abstract	3
Ευχαριστήριο.....	4
Συνοπμογραφίες-επεξηγήσεις.....	5
Εισαγωγή	7
Ιστορικό	7
Ερευνητικό ερώτημα.....	9
Θεωρία	10
Μεθοδολογία	14
Δεδομένα.....	15
Ρεπερτόριο	15
Πολιτική Ευκαιρία	16
Μορφή συλλογικής δράσης.....	17
Ιδεολογία.....	18
Οργανωτική δομή.....	21
Συγκρουσιακός κύκλος.....	22
Έκβαση.....	23
Νέες τεχνολογίες – Διεθνικός χαρακτήρας.....	25
Συμπέρασμα.....	26
Βιβλιογραφία	27

Περίληψη

Η εργασία αυτή πραγματεύεται την απεργία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της Ελλάδας το φθινόπωρο του 2006. Με εργαλείο θεωρητικής ανάλυσης τις έννοιες της Συγκρουσιακής Πολιτικής, έτσι όπως έχουν περιγραφεί από την Della Porta, τον Tilly, τον Σεφεριάδη και άλλους, εξετάζει όψεις του κινήματος εκείνου όπως το διεκδικητικό ρεπερτόριο, τις μορφές δράσης, την ιδεολογία, την έκβαση, κ.ά. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για μια κινητοποίηση αρχικά με τυπικά συμβατικά χαρακτηριστικά και έκβαση ασαφή αλλά στη συνέχεια με όψεις μαχητικής παρεμπόδισης και αντισυστημικές στιγμές που πιθανώς είχαν μακροπρόθεσμες δυνητικές επιδράσεις στο εκπαιδευτικό και ευρύτερα κοινωνικό κίνημα της Ελλάδας.

Abstract

This paper discusses the strike in the Greek primary education system in the autumn of 2006. The paper utilizes the concepts of Contentious Politics as a tool of theoretical analysis, in the manner that these ideas have been described by Della Porta, Tilly, Seferiadis and others, to examine aspects of that movement such as its claim-making repertoire, forms of action, ideology, outcome, etc. The paper concludes that this was a movement with typical conventional characteristics initially and a vague outcome but it evolved into one with aspects of militant obstruction and anti-systemic moments that possibly had long-term potential effects on the educational and wider social movement in Greece.

Ευχαριστήριο

Η εργασία αυτή εκπονήθηκε στα πλαίσια του προπτυχιακού μαθήματος «Συγκρουσιακή Πολιτική και Κοινωνικά Κινήματα» στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Θέλω να ευχαριστήσω τον διδάσκοντα Δρ. **Κ.Κανελλόπουλο** για τη φωτεινή του καθοδήγηση στη θεωρία της συγκρουσιακής πολιτικής και στις εφαρμογές της.

Ευχαριστώ επίσης τους-τις συναδέλφους-ισσες Π.Νικολακοπούλου, Δ.Μαριόλη, Α.Φατούρου, Σ.Κουρούπη, Γ.Κρεασίδη, Ν.Ρέππα, Κ.Τουλγαρίδη, Γ.Γαλάνη για τη βοήθειά τους σε πηγές και το ιστορικό της περιόδου, το μέλος του ΔΣ της ΔΟΕ, Δ.Πολυχρονιάδη και τη ΔΟΕ για τη βοήθειά τους στην πρόσβαση σε πηγές, και τους γονείς μου για τον απαραίτητο έλεγχο. Εννοείται ότι οι απόψεις εκφράζουν μόνο εμένα όπως αντίστοιχα με βαρύνουν και τα όποια λάθη.

Η εργασία αφιερώνεται στον *ανώνυμο* δάσκαλο και στην *ανώνυμη* δασκάλα που δώσανε τότε έναν από τους μεγαλύτερους και πιο μαχητικούς αγώνες για μια καλύτερη δημόσια δωρεάν εκπαίδευση στην Ελλάδα.

Συντομογραφίες-επεξηγήσεις

ΣΕΠΕ = Σύλλογος Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το πρωτοβάθμιο σωματείο οργάνωσης του διδασκαλικού κινήματος στην Ελλάδα με περίπου 140 σε όλη τη χώρα.

ΔΟΕ = Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας. Η δευτεροβάθμια ομοσπονδία, μέλη της οποίας είναι όλοι οι ΣΕΠΕ. Το ΔΣ της ΔΟΕ έχει αποφασιστική δικαιοδοσία κήρυξης απεργιών. Όργανό της, επίσης, η ετήσια ΓΣ Αντιπροσώπων κι η Ολομέλεια των Προέδρων (ή Αντιπροσώπων) των τοπικών ΣΕΠΕ. Ιστοσελίδα εδώ: <http://doe.gr/>.

ΑΔΕΔΥ = Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων. Είναι τριτοβάθμια συνομοσπονδία στην οποία ανήκουν όλες οι δευτεροβάθμιες ομοσπονδίες όπως πχ η ΔΟΕ και η ΟΛΜΕ. Ιστοσελίδα εδώ: <https://adedy.gr/>.

ΠΑΣΚ ΠΕ = Η παράταξη που παλιά πρόσκειτο στο ΠΑΣΟΚ. Μια παλιά τοπική ΠΑΣΚ εδώ: <http://users.sch.gr/vasmponias/>. Πλέον δεν υπάρχει κι έχει μετεξελιχθεί (με διασπάσεις) στη ΔΗΣΥ (ισοσελίδα εδώ: <http://www.desy.gr/>).

ΔΑΚΕ ΠΕ = Δημοκρατική Ανεξάρτητη Κίνηση Εκπαιδευτικών. Η παράταξη που πρόσκειται στη Νέα Δημοκρατία. Ιστοσελίδα εδώ: <https://dakepe.gr/>.

ΕΣΑΚ-ΔΕΕ = Η παλιά παράταξη που πρόσκειτο στο ΠΑΜΕ (ΚΚΕ κ.ά.). Πλέον έχει μεταξελιχθεί σε ΑΣΕ-Αγωνιστική Συσπείρωση Εκπαιδευτικών. Ιστοσελίδα εδώ: <http://www.edupame.gr/>.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ = Παράταξη - δίκτυο σχημάτων με αναφορά γενικά στην Αριστερά, ιδίως στην εξωκοινοβουλευτική. Ιστοσελίδα εδώ: <http://www.paremvasis.gr/>.

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ = Παράταξη στην Αριστερά με αναφορά στην Αριστερά και στον Συνασπισμό. Πλέον έχει μετεξελιχθεί σε ΕΡΑ. Ιστοσελίδα εδώ: <http://www.paideianet.gr/>.

ΕΛΜΕ = Ένωση Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης. Το πρωτοβάθμιο σωματείο οργάνωσης των εκπαιδευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα με περίπου 87 ΕΛΜΕ σε όλη τη χώρα.

ΟΛΜΕ = Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης. Η δευτεροβάθμια ομοσπονδία, μέλη της οποίας είναι όλες οι ΕΛΜΕ. Το ΔΣ της ΟΛΜΕ δεν έχει αποφασιστική δικαιοδοσία κήρυξης απεργιών - αυτό είναι αποκλειστικό προνόμιο της Ολομέλειας των Προέδρων των τοπικών ΕΛΜΕ. Όργανό της, επίσης, το διετές Συνέδριο Αντιπροσώπων. Ιστοσελίδα εδώ: <https://www.olme.gr/>.

Εισαγωγή

Η εργασία αυτή θα εξετάσει την Απεργία των δασκάλων του 2006 σε σχέση με τη θεωρία των κοινωνικών κινημάτων και εντός του θεωρητικού πλαισίου της Συγκρουσιακής Πολιτικής. Οι απεργίες στον κλάδο των εκπαιδευτικών είναι συχνό φαινόμενο παγκοσμίως, όχι όμως αυτής της διάρκειας και της έντασης όπως η συγκεκριμένη κινητοποίηση, καθιστώντας την έτσι ως ένα κατ' εξοχήν παράδειγμα προς μελέτη κοινωνικών κινημάτων στην προμνημονιακή Ελλάδα, ιδίως από τη στιγμή που δεν έχει υπάρξει ανάλογη μελέτη για το συγκεκριμένο θέμα.

Ιστορικό

Το 2006 έλαβε χώρα μια από τις μεγαλύτερες σε διάρκεια και ένταση απεργιακές κινητοποιήσεις των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα. Τα γεγονότα συνέβησαν κυρίως το φθινόπωρο του 2006 αλλά είχαν ξεκινήσει από αρκετά νωρίτερα.

Μετά από εισήγηση της παράταξης των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων - Συσπειρώσεων - Κινήσεων, σε αρκετές Γενικές Συνελεύσεις τοπικών Συλλόγων Εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΕΠΕ) που έγιναν τον Μάη του 2006, υπερψηφίζεται η πρόταση για απεργία με τη μορφή επαναλαμβανόμενων πενθήμερων κινητοποιήσεων (Αγωνιστική Συσπείρωση Νέας Σμύρνης, 2016). Στην 75^η ΓΣ τον Ιούνιο το 2006, υπερψηφίζεται αυτή η μορφή αγώνα από τις Παρεμβάσεις, την ΠΑΣΚ και την Αυτόνομη Παρέμβαση. Τον Ιούλιο και τον Αύγουστο γίνεται προετοιμασία της απεργίας με αφίσες και συσκέψεις (Διδασκαλικό Βήμα - Τεύχος Ιούλη-Αυγούστου-Σεπτέμβρη, 2006, σ. 3).

Με την αρχή του νέου σχολικού έτους, μοιράζεται έντυπο υλικό σε δασκάλους και γονείς, ενώ το Υπουργείο Παιδείας δηλώνει πως «οι δάσκαλοι δεν θα ακολουθήσουν τις αποφάσεις των συνδικαλιστών». Η Απεργία ξεκινάει στις 18 Σεπτέμβρη 2006 με μαζικότητα συμμετοχή και ένα μεγάλο συλλαλητήριο 2 μέρες μετά που δέχεται επίθεση από ΜΑΤ. Στο τέλος της εβδομάδας, στην Ολομέλεια Προέδρων των τοπικών ΣΕΠΕ, υπερψηφίζει και η ΕΣΑΚ-ΔΕΕ (ΠΑΜΕ) τη συνέχιση με νέα πενθήμερη ενώ η ΔΑΚΕ (του κυβερνώντος κόμματος της ΝΔ) πρότεινε κυλιόμενες 24ωρες.

Η 2^η εβδομάδα ξεκινάει με συνάντηση με την Υπουργό Γιαννάκου η οποία δίνει 105 ευρώ επιδοματική αύξηση σε 6 δόσεις ανά εξάμηνο. Η

πρόταση απορρίπτεται από τη ΔΟΕ σε νέα Ολομέλεια Προέδρων που αποφασίζει (μέσω του ΔΣ) συνέχιση και για 3^η εβδομάδα. Συλλαλητήρια και μεγάλες συγκεντρώσεις γίνονται παντού με επεισόδια στη Βουλή και συνάντηση με τον Γραμματέα της Κυβέρνησης Καραμανλή που παραλαμβάνει τα αιτήματα. Για πρώτη φορά γίνεται Στάση Εργασίας από την ΟΛΜΕ της οποίας το ΔΣ προτείνει στις ΓΣ των ΕΛΜΕ 48ωρη απεργία για 9-10 Οκτώβρη.

Η 3^η εβδομάδα (2-6 Οκτώβρη) ξεκινάει πάλι με μεγάλη πορεία που χτυπιέται από την αστυνομία. Τα ποσοστά συμμετοχής ανεβαίνουν, με απεργία συμπαράστασης από την ΑΔΕΔΥ κι άλλα σωματεία κι ομοσπονδίες (ΕΙΝΑΠ, ΟΙΕΛΕ, ΣΕΦΚ, Βιβλιοϋπάλληλοι). Το ΔΣ της ΔΟΕ αποφασίζει στην Ολομέλεια Προέδρων ΣΕΠΕ παράταση για 4^η εβδομάδα ενώ στην Ολομέλεια Προέδρων των ΕΛΜΕ αποφασίζεται 48ωρη.

Η 4^η εβδομάδα (9-13 Οκτώβρη) αρχίζει με μαθητικές καταλήψεις σε πολλά Λύκεια και Γυμνάσια. Το ΠΑΜΕ κηρύσσει απεργία συμπαράστασης σε 13 συνδικάτα. Γίνεται συλλαλητήριο στο Υπουργείο με χημικά και τραυματίες. Στην Ολομέλεια Προέδρων των ΣΕΠΕ, το ΔΣ της ΔΟΕ αποφασίζει νέα ανανέωση της απεργίας ενώ η ΟΛΜΕ ψηφίζει άλλη μία 48ωρη, εν μέσω προεκλογικής περιόδου (περίοδος Δημοτικών Εκλογών).

Η Απεργία συνεχίζεται για 5^η εβδομάδα (16-20 Οκτώβρη) με συνάντηση της ΔΟΕ με το Υπουργείο που επαναλαμβάνει τη χορήγηση των 105 ευρώ αλλά αρνείται να δεσμευτεί σε οτιδήποτε άλλο. Γίνεται νέο συλλαλητήριο κι απεργία συμπαράστασης από ΑΔΕΔΥ. Οι μαθητικές καταλήψεις είναι εκατοντάδες ενώ ξεκινάνε και οι πρώτες καταλήψεις πανεπιστημίων. Αποφασίζεται παράταση της απεργίας.

Η 6^η εβδομάδα (23-27 Οκτώβρη) συμπεριλαμβάνει τη συζήτηση στη Βουλή για το άρθρο 16 που αναβάλλεται μετά από εισήγηση του ΠΑΣΟΚ και απόφαση της Κυβέρνησης ΝΔ. ΔΟΕ και ΟΛΜΕ συναντώνται με τον Πρωθυπουργό Καραμανλή που αρνείται να υλοποιήσει τα αιτήματα απεργών στη βάση δημοσιονομικών περιορισμών. Στο τέλος της εβδομάδας, το ΔΣ της ΔΟΕ στην Ολομέλεια Προέδρων ΣΕΠΕ αποφασίζει ομόφωνα αλλαγή της μορφής δράσης και ουσιαστικά παύση της Απεργίας Διαρκείας με επαναλαμβανόμενες 5ήμερες.

Ερευνητικό ερώτημα

Στην παρούσα εργασία ενδιαφέρει να διερευνηθούν όψεις της Απεργίας των δασκάλων το 2006. Τα ερευνητικά ερωτήματα επικεντρώνονται στον συγκρουσιακό αυτό κύκλο και έχουν να κάνουν με το ποιος, τι, γιατί, πώς, κ.ά. της Απεργίας. Τα ερευνητικά ερωτήματα θα προσδιοριστούν σαφώς μετά την παρουσίαση του θεωρητικού πλαισίου της Συγκρουσιακής Πολιτικής και την εισαγωγή νέων εννοιών όπως το διεκδικητικό ρεπερτόριο, οι μορφές αγώνα, η έκβαση, κ.ά.

Θεωρία

Η Πολιτική Επιστήμη συχνά έχει την τάση να επικεντρώνεται στις διεργασίες σε ανώτατο επίπεδο, εντός των θεσμοποιημένων δομών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα Κινήματα χιλιάδων ανθρώπων, βαθιά πολιτικά φαινόμενα, να αγνοούνται συχνά, είτε από επιστημονική αβελτηρία είτε εμπρόθετα για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας. Για να καλυφθεί αυτό το κενό, έχει αναπτυχθεί ο κλάδος της Συγκρουσιακής Πολιτικής τα τελευταία χρόνια διεθνώς και στην Ελλάδα συχνά ως διακριτό πεδίο μελέτης δίπλα σε αυτό της συμβατικής πολιτικής (Κανελλόπουλος, 2015). Άλλωστε, κι αυτή η εργασία γίνεται στα πλαίσια ενός τέτοιου μαθήματος σε ένα Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης που μέχρι πρόσφατα δεν είχε στο Πρόγραμμα Σπουδών του κάτι σχετικό.

Τα θεμέλια του κλάδου αυτού έχουν τεθεί από αρκετά σημαντικούς πολιτικούς στοχαστές όπως ο Tilly πιο παλιά και πιο πρόσφατα ο Tarrow, ο Kriesi, η Della Porta. Σε σημαντικά έργα τους έχουν προσπαθήσει να διερευνήσουν όχι μόνο την αιτιολογία των κινηματικών φαινομένων αλλά και τη διαδικασία ανάδυσης, εξέλιξης και έκβασής τους.

Από τα έργα τους, έχουν αναδειχθεί κάποιες κεντρικές έννοιες που θα αναφερθούν εδώ συνοπτικά:

- **Διεκδικητικό ρεπερτόριο.** Με την έννοια αυτή που αναφέρει ο Tilly εννοείται το σύνολο των μέσων που διαθέτει μια ομάδα για να διατυπώνει αιτήματα διάφορων τύπων σε διαφορετικούς αποδέκτες (della Porta & Diani, 2010, σ. 295). Αυτά, σε αντίθεση με το παραδοσιακό ρεπερτόριο που ήταν πιο τοπικό, δυαδικό, ειδικό και βίαιο, έχουν πλέον στον σύγχρονο κόσμο πανεθνικά χαρακτηριστικά και αυτόνομα, είναι παραδειγματικά και έχουν λιγότερο βίαιη μορφή.
- **Πολιτική ευκαιρία.** Είναι, όπως φαίνεται κι από τον όρο, οι διαστάσεις του πολιτικού περιβάλλοντος που δημιουργούν κίνητρα για συλλογική δράση. Αυτές μπορεί να είναι είτε δομές πχ ο κρατικός συγκεντρωτισμός, ο βαθμός διάκρισης εξουσιών, το εκλογικό και κομματικό σύστημα, η φύση της δημοκρατίας, κ.ά. όπως αναφέρει ο Kriesi (Σεφεριάδης, 2006, σσ. 13-14) είτε συγκυριακές κρυσταλλώσεις (Σεφεριάδης, 2006, σ. 12), δηλ η

δυναμική μιας μεταβαλλόμενης συγκυρίας όπως η μείωση της κρατικής κατασταλτικής δυνατότητας, η αύξηση της πρόσβασης των διεκδικητών στο πολιτικό σύστημα, κ.ά. Στην παρούσα εργασία, δεν θα αποτελέσει αντικείμενο της μελέτης όλο αυτό το πλαίσιο αλλά ως πολιτική ευκαιρία θα εννοηθεί περισσότερο η κινηματική προσδοκία έτσι όπως αναφέρεται από τους Goldstone και Tilly (Σεφεριάδης, 2006, p. 17), ο βαθμός υποστήριξης της κινητοποίησης, το ισοζύγιο ισχύος των αντιπάλων, κ.ά.

- **Μορφές συλλογικής δράσης.** Τα ζητήματα που τίθενται εδώ έχουν να κάνουν με το πώς κανείς να τυποποιήσει τη συλλογική δράση, να διερευνήσει τα αίτιά της, να ερμηνεύσει τη μεταβολή σε μια άλλη μορφή και να αξιολογήσει το πόσο πετυχημένη είναι κάθε μορφή. Με βάση την κλασική ταξινόμηση του Tarrow που αναφέρεται στον Σεφεριάδη (σ. 20), υπάρχουν τρεις μορφές: η βίαιη, η παρεμποδιστική (στόχο έχουσα την παρακώλυση διάφορων λειτουργιών) και η σύμβαση με μικρό κόστος και ούσα πιο αναγνωρίσιμη. Τα αίτια έχουν να κάνουν με την οργάνωση αλλά και την ισχύ των διεκδικητών. Οι αλλαγές στις μορφές (πχ πώς περνάει κανείς από μια 24ωρη σε μια 5ήμερη απεργία) επέρχονται ως προσπάθεια των κινητοποιούμενων να «παρακάμψουν» τον συντριπτικά εχθρικό συσχετισμό δύναμης. Ενδεχομένως, η αλλαγή να προκύπτει όταν απλά πλέον τα οφέλη μιας μορφής να είναι λιγότερα από το κόστος της. Η δε αποτελεσματικότητα είναι προς διερεύνηση, ωστόσο η βιβλιογραφία όπως πχ του Gamsom (Σεφεριάδης, 2006, σ. 23) κλίνει στο να θεωρήσει τη μορφή της *μαχητικής παρεμπόδισης* πιο επιτυχή.
- **Ιδεολογία κι αξιακές πλαισιώσεις.** Αυτό έχει να κάνει με την κουλτούρα και τα σύμβολα που παράγονται μες στο κίνημα. Η ονοματολογία, η παραγωγή ενός αντιηγεμονικού λόγου, η κινηματική ηθική, η δραματουργία, η δημιουργία ενός αφηγήματος τύπου «*Δαβίδ εναντίον Γολιάθ*», οι κωδικοποιήσεις γεγονότων και ιστορικών αλληλουχιών (πχ «*το χρονικό του αγώνα*»), ο αξιακός μετασχηματισμός, όλα αυτά είναι όψεις της ιδεολογικής λειτουργίας ενός κινήματος.
- **Οργανωτικές δομές.** Το μοντέλο οργάνωσης ενός κινήματος παίζει πιθανώς σημαντικό ρόλο στην εξέλιξή του. Υπάρχουν δύο

μορφές: (α) παραδοσιακό-σοσιαλδημοκρατικό - ιεραρχικό που θα μπορούσε σχηματικά να αναπαρασταθεί με ομόκεντρους τρισδιάστατους κωνοειδείς κύκλους ή (β) το πιο δικτυακό-αναρχικό - οριζόντιο - αντιιεραρχικό μοντέλο με ημιαυτόνομους πυρήνες δράσης, που θα μπορούσε σχηματικά να απεικονιστεί ως ένα σχήμα πιο δισδιάστατο και με επάλληλους, εφαιπτόμενους ή αλλοκαλυπτόμενους κύκλους διαφορετικού μεγέθους.

- **Ο συγκρουσιακός κύκλος.** Αυτό θα μπορούσε να το συμβολίσει κανείς με την πλημμυρίδα και την άμπωτη ενός κινήματος, δηλ τη γενίκευση, επέκταση και πύκνωση της συλλογικής δράσης από τη μία και την ύφεση, περιορισμό, εξάντληση αυτής από την άλλη.
- **Έκβαση.** Προφανώς, σημασία έχει το τελικό αποτέλεσμα, δηλ η ικανοποίηση των διακηρυγμένων αρχικών στόχων, η τυχόν αλλαγή στην ισορροπία ισχύος μεταξύ των πλευρών, η ανάδυση νέων συλλογικών ταυτοτήτων, ακόμη και η αλλαγή στην προσωπική ψυχολογία των φυσικών προσώπων-πρωταγωνιστών, κ.ά. (Σεφεριάδης, 2006, σ. 34).
- **Σύγχρονος κόσμος.** Στον 21^ο αιώνα σε μια κινητοποίηση παίζουν όλο και πιο σημαντικό ρόλο οι νέες τεχνολογίες και ο διεθνής απόηχος ή ακόμη και χαρακτήρας αυτών των κινήματων. Παρότι αυτά τα στοιχεία θα μπορούσαν να ενταχθούν αλλού (πχ ως υποπεδία των «οργανωτικών δομών»), λόγω της ολοένα και μεγαλύτερης σημασίας τους, αποτελούν συχνά ξεχωριστό ερευνητικό πεδίο εντός της μελέτης ενός κινήματος.

Με βάση τις εννοιολογήσεις των προηγούμενων παραγράφων, τα ερευνητικά ερωτήματα σε αυτήν την εργασία που αφορά την απεργία των δασκάλων το 2006 γίνονται πιο σαφή:

- Προφανώς, ποιο το διεκδικητικό ρεπερτόριο στο οποίο εντάσσεται η εν λόγω κινητοποίηση;
- Ποια η πολιτική ευκαιρία που επέτρεψε το ξέσπασμά της; Ποια ήταν η διακινδύνευση και το κόστος αδράνειας;
- Ποια η μορφή συλλογικής δράσης; Πώς ταξινομείται; Ποια η αιτιότητά της; Πώς, γιατί και πότε αλλάζει; Ποια η πιο αποτελεσματική μορφή δράσης από όλες;

- Ποια ήταν η «ιδεολογία» κι οι αξιακές πλαισιώσεις του κινήματος αυτού; Ποιος ο Λόγος που παρήχθη;
- Ποια η οργανωτική δομή του κινήματος; Ήταν πιο κοντά στο σοσιαλδημοκρατικό μοντέλο ή στο αναρχικό;
- Ποιος ο κυρίως συγκρουσιακός κύκλος; Πώς επήλθε η ύφεση; Παρήχθη πόλωση ανάμεσα στους διεκδικητές μεταξύ συνδιαλλαγής και μαχητικής πτέρυγας;
- Ποια η έκβαση; Ποια ήταν τα άμεσα αποτελέσματα και η αλλαγή ισχύος ανάμεσα σε διεκδικητές και Εξουσία; Αναδύθηκαν νέες νοηματοδοτήσεις και συλλογικές ταυτότητες; Ποιες οι κοινωνικές συμμαχίες;
- Ποιος ήταν ο ρόλος των νέων τεχνολογιών στο κίνημα; Υπήρχε καθόλου διεθνική διάσταση στις κινητοποιήσεις;

Μεθοδολογία

Η έρευνα ήταν έρευνα αρχείου. Μελετήθηκε πρωτογενές αρχειακό υλικό από το Διδασκαλικό Βήμα, την ιστοσελίδα της ΔΟΕ, υλικό παρατάξεων (Παρεμβάσεις και ΠΑΣΚ), από ΜΜΕ και άλλα εκπαιδευτικά έντυπα.

Περιορισμοί της έρευνας ήταν η έλλειψη σχετικής επιστημονικής βιβλιογραφίας κι η έμφαση σε πρωτογενείς πηγές. Αυτό άλλωστε τονίζει και τη σημασία της έρευνας αυτής: δεν έχει ξαναγίνει αντίστοιχη για αυτό το κίνημα στην Ελλάδα.

Πιθανώς, να μπορούσε να φτάσει σε μεγαλύτερο βάθος αν γινόταν και ποιοτική έρευνα με άλλες μεθόδους πχ συνεντεύξεις των πρωταγωνιστών μες στους διεκδικητές.

Δεδομένα

Ρεπερτόριο

Με βάση την ταξινόμηση του Tilly (Σεφεριάδης, 2006, σ. 11), το διεκδικητικό ρεπερτόριο είναι σαφώς *νεωτερικό*. Είναι εξορισμού *πανεθνικό* αφού τέτοια είναι η φύση της Ομοσπονδίας που καλεί την απεργία (Διδασκαλικό Βήμα - Τεύχος Ιούλη-Αυγούστου-Σεπτέμβρη, 2006). Στη διάρκειά της, βέβαια, λαμβάνουν χώρα και τοπικά γεγονότα με κάποιους ΣΕΠΕ όπως των μεγάλων πόλεων (Α' ΣΕΠΕ Αθηνών, 2006) να έχουν αυτονομία και να βάζουν πιο προωθημένο πλαίσιο από το γενικό της ΔΟΕ. Είναι *παραδειγματικό* με την έννοια ότι μπορεί να ξαναγίνει κι αλλού: είναι χαρακτηριστικό ότι με βάση το χρονικό του αγώνα αυτού στη διάρκεια του κινηματικού κύκλου μπαίνουν κι άλλες εργατικές ομοσπονδίες ως συμπαράσταση (Αγωνιστική Συσπείρωση Νέας Σμύρνης, 2016). Είναι *αυτόνομο* καθώς δεν έχει σχέση με τοπικούς άρχοντες και είναι και *πολιτικοποιημένο* με βασική μορφή διεκδίκησης όχι βίαιη (2006).

H 75η Γενική Συνέλευση του κλάδου, στην οποία συμμετείχαν 600 αντιπρόσωποι, που εκπροσωπούν 72.000 εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, μπροστά στην όξυνση των προβλημάτων που γεννά η κυβερνητική πολιτική της λιτότητας, της φτώχειας, της ελαστικής εργασίας και της απαξίωσης – ιδιωτικοποίησης της δημόσιας εκπαίδευσης και εκτιμώντας τις δυνατότητες για την προώθηση του πανεκπαιδευτικού μετώπου που γεννούν οι μεγαλειώδεις φοιτητικές κινητοποιήσεις

αποφάσισε:

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Απεργιακός αγώνας με διάρκεια και προοπτική νίκης που θα ξεκινά με:

**5νθήμερη απεργία
τη Δευτέρα 18 Σεπτέμβρη**

Πολιτική Ευκαιρία

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι πιο δύσκολη καθώς δεν υπάρχει κάτι που να είναι πολύ διαφορετικό πχ τον Ιούνιο του 2006, όταν λαμβάνεται η Απόφαση από τη ΓΣ της ΔΟΕ για Απεργία (Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης, 2006), από την προηγούμενη ΓΣ έναν χρόνο πριν όσον αφορά δομικά στοιχεία: ο συγκεντρωτισμός του Κράτους, η διάκριση των εξουσιών, το εκλογικό και κομματικό σύστημα και ο χαρακτήρας της δημοκρατίας είναι ίδια ενώ δεν έχει μειωθεί η κατασταλτική δυνατότητα του κράτους.

Ενδεχομένως, κάτι που αλλάζει είναι η αύξηση της πρόσβασης των διεκδικητών στο πολιτικό σύστημα. Μετά τη ΓΣ της προηγούμενης χρονιάς, οι δυνάμεις που πρόσκεινται στην Αριστερά εμφανίζονται ενισχυμένες κι έτσι έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες παρέμβασης μέσα στους ΣΕΠΕ και τη ΔΟΕ. Έχει αλλάξει πλέον κι η πολιτική συγκυρία, με κυβερνητική αλλαγή και κυβερνών κόμμα τη Νέα Δημοκρατία, πράγμα που προκαλεί ανακατατάξεις στις τάξεις της πολιτικής και συνδικαλιστικής ελίτ και επιτρέπει στη μεγαλύτερη δύναμη στη ΔΟΕ, την ΠΑΣΚ ΠΕ, να προσχωρήσει σε μια πιο

αντιπολιτευτική στάση σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Αυτό που μπορεί να ειπωθεί επίσης είναι ότι υπήρξαν μια σειρά από γεγονότα εκτός

Πρωτοβάθμιας

Εκπαίδευσης που πιθανώς λειτούργησαν ως πυροκροτητής μια συσσωρευμένης δυσαρέσκειας, με κορυφαίο το φοιτητικό κίνημα του Μάη-Ιουνίου 2006 ενάντια στις επιχειρούμενες αναδιαρθρώσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Συνάντηση του Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε. με αντιπροσωπεία του ΠΑΣΟΚ

Πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 14/9/06 συνάντηση του Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε. με αντιπροσωπεία του ΠΑΣΟΚ, αποτελούμενη από τη Γραμματέα του ΠΑΣΟΚ κ. **Μαριλίτσα Ξενογιαννακοπούλου** και τα μέλη του Πολιτικού Συμβουλίου κ. **Μιλένα Αποστολάκη** και κ. **Γιώργο Παναγιωτακόπουλο**, στα γραφεία του κόμματος Χ. Τρικούπη 50.

Το Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε., έθεσε από την πλευρά του, όλα τα αιτήματα της απεργιακής κινητοποίησης του κλάδου και ζήτησε από το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης τη στήριξή τους.

Η Γραμματέας του ΠΑΣΟΚ χαρακτήρισε δίκαια τα αιτήματα του κλάδου καθώς και τον απεργιακό αγώνα των εκ/κών της Π.Ε. και δήλωσε ότι το ΠΑΣΟΚ θα συμπαρασταθεί σ' αυτόν τόσο με ενέργειες και πρωτοβουλίες στη Βουλή όσο και στην κοινωνία.

Μορφή συλλογικής δράσης

Η μορφή συλλογικής δράσης του διδασκαλικού κινήματος ήταν η Απεργία Διαρκείας και συγκεκριμένα οι επαναλαμβανόμενες 5ήμερες απεργίες. Παρότι η Απεργία είναι θεσμοθετημένη στην Εκπαίδευση και το Δημόσιο και προστατευμένη από το Σύνταγμα του 1975, η συγκεκριμένη μορφή στην Πρωτοβάθμια υπήρξε ασυνήθιστη έχοντας επιλεγεί μόνο το 1997 και καμία άλλη φορά (Καββαδίας, 2018). Με αυτήν την έννοια, παρότι τυπικά εντάσσεται στην κατά Tarrow *σύμβαση* (Σεφεριάδης, 2006, σ. 19) καθώς η Απεργία είναι μορφή πάλης ευρύτατα αναγνωρίσιμη και με σχετικά μικρό ατομικό και συλλογικό κόστος, ωστόσο από μόνη της εμπεριείχε και στοιχεία μοναδικού γεγονότος. Σε συνδυασμό μάλιστα με πιο προωθημένες μορφές κινητοποιήσεων στον δρόμο πχ μαχητικά συλλαλητήρια τα οποία χτυπήθηκαν από την αρχή από την Αστυνομία (Αγωνιστική Συσπείρωση Νέας Σμύρνης, 2016), θα μπορούσε κανείς σε οριακές στιγμές να την κατατάξει και στην παρεμπόδιση. Άλλωστε, υπήρχαν κάποιες από τις αναγκαίες προϋποθέσεις, με μεγάλους αριθμούς συμμετεχόντων (95% με βάση το πρώτο δελτίο της ΔΟΕ (Διδασκαλικό Βήμα - Τεύχος Ιούλη-Αυγούστου-Σεπτέμβρη, 2006, σ. 10)), επινόηση νέων μορφών παρενόχλησης και πρόκληση ενδιαφέροντος στην κοινή γνώμη (πχ η επιστολή προς τους γονείς (Διδασκαλικό Βήμα-Τεύχος Οκτώβρη-Νοέμβρη-Δεκέμβρη, 2006, σ. 6)), κ.ά.

Στην αιτιότητα της συγκεκριμένης μορφής, δηλ των 5ήμερων επαναλαμβανόμενων απεργιών, πιθανώς να συνέβαλε η γνώση ότι προηγούμενες μορφές κινητοποιήσεων όπως η 24ωρη είχαν περιορισμένα αποτελέσματα. Επρόκειτο δηλαδή για μια εξ ορισμού Αλλαγή σε σχέση με προηγούμενες μορφές. Τέλος, για την αποτελεσματικότητα, χρειάζεται μεγαλύτερη διερεύνηση, ωστόσο μπορεί να ειπωθεί με σχετική σιγουριά ότι τα όποια αποτελέσματα (πχ οικονομικές απολαβές, υποχώρηση στη συνταγματική αναθεώρηση ενός κομματιού των ελίτ, κ.ά.) δεν θα μπορούσε να είχαν συμβεί αν δεν είχε υπάρξει μια άλλη μορφή δράσης με τουλάχιστον ίσο βαθμό διάρκειας κι έντασης.

Ιδεολογία

Στο ζήτημα της κουλτούρας, γίνεται από την αρχή προσπάθεια να ανανοηματοδοτηθούν αντιηγεμονικά προτάσεις και πρωτοβουλίες του Υπουργείου. Συγκεκριμένες προτάσεις του Υπουργείου Παιδείας όπως η ίδρυση μη δημόσιων ΑΕΙ χαρακτηρίζονται -υποτιμητικά- ως «εμπορευματοποίηση» της εκπαίδευσης (Διδασκαλικό Βήμα-Τεύχος Οκτώβρη-Νοέμβρη-Δεκέμβρη, 2006, σ. 2). Οι νόμοι περί ασφάλισης περιγράφονται ως «αντιασφαλιστικοί». Η επιμόρφωση ονομάζεται «εικόνικη» και «αποσπασματική». Τίθενται δηλ το διεκδικητικό πλαίσιο από την αρχή ως ανταγωνιστικό ως προς τις επιδιώξεις του Υπουργείου, πράγμα που φαίνεται πιο πολύ σε ανακοινώσεις τοπικών ΣΕΠΕ (Α' ΣΕΠΕ Αθηνών, 2006).

Εντός του πλαισίου του κινήματος, επιχειρείται να τεθεί κι ένα διαφορετικό αξιακό ηθικό πλαίσιο. Χαρακτηριστική η πρώτη φράση: «...το μάθημα φέτος ξεκινάει από «Α»: αξιοπρέπεια, αγώνας, κ.ά...» Γίνεται σαφής επίθεση στους απεργοσπάστες επιχειρώντας να χρωματιστούν αυτοί ως ανήθικα στοιχεία με χαρακτηριστικό απόσπασμα αυτό εδώ (Διδασκαλικό Βήμα-Τεύχος Οκτώβρη-Νοέμβρη-Δεκέμβρη, 2006, σ. 8):

- Εσείς κυρία θα απεργήσετε;
- Φυσικά παιδί μου.
- Και θα πληρώνεστε τις μέρες της απεργίας;
- Όχι παιδί μου.
- Κι αν τα αιτήματά σας δικαιωθούν θα αφορούν κι αυτούς που δεν απείργησαν;
- Μα φυσικά.

«Αξιοπρέπεια! Το κυρίαρχο σύνθημα της απεργίας μας...»

ανοικτή επιστολή προς κάθε επίδοξο απεργοσπάστη
(ένα κείμενο που φιλοδοξεί να μη βρει παραλήπτες)

- Εσείς κυρία θα απεργήσετε;
- Φυσικά παιδί μου.
- Και θα πληρώνεστε τις μέρες της απεργίας;
- Όχι παιδί μου.
- Κι αν τα αιτήματά σας δικαιωθούν θα αφορούν κι αυτούς που δεν απείργησαν;
- Μα φυσικά.
- Μα αυτό κυρία, εκτός από άδικο, είναι κι άτιμο.

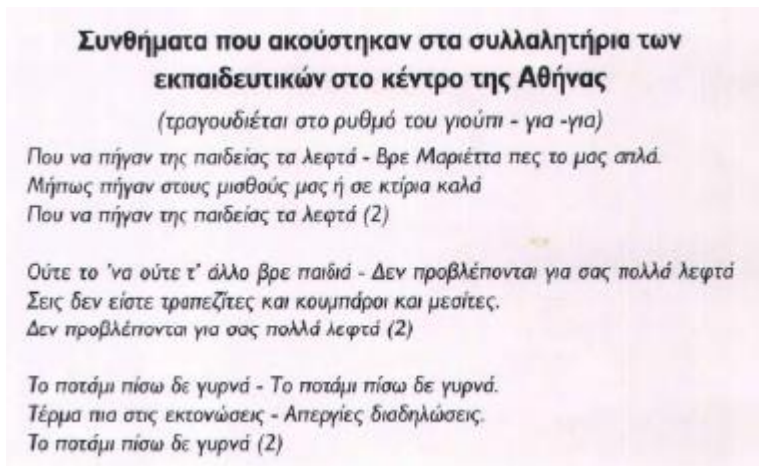
(αυθεντικός διάλογος ανάμεσα σε εκπαιδευτικό και μαθητή λίγο πριν την απεργία)

- Μα αυτό κυρία, εκτός από άδικο, είναι κι άτιμο.

Γίνεται επίσης
επίκληση στο

συναίσθημα των μαθητών (Γράμμα στο μαθητή και τη μαθήτριά μου , 2006).

Στους δασκάλους και στις δασκάλες, η ΔΟΕ απευθύνει γράμμα που καταλήγει με το οραματικό «Για να δώσουμε περισσότερο ουρανό στα όνειρά μας». Οι περισσότερες προκηρύξεις σχημάτων έχουν συχνά ποιητικό λόγο που στοχεύει στο συναίσθημα αλλά και τραγούδια (Η Μπαλάντα των πειρατών, 2008). Ακόμη και οι τίτλοι φιλικών άρθρων προς την απεργία έχουν ηθικά ερείσματα: «Βάστα Δάσκαλε», λέει μία τέτοια ανοιχτή επιστολή ενός πανεπιστημιακού (Διδασκαλικό Βήμα-Τεύχος Οκτώβρη-Νοέμβρη-Δεκέμβρη, 2006, σ. 60).

Το αιτηματολόγιο δεν είναι μόνο οικονομικό αλλά εμπεριέχει και ηθικά στοιχεία: οι δάσκαλοι ζητάνε «μισθό αξιοπρέπειας» (Διδασκαλικό Βήμα-Τεύχος Οκτώβρη-Νοέμβρη-Δεκέμβρη, 2006, σ. 2).

Ο αντίπαλος, προσωποποιημένος συχνά στην Υπουργό Παιδείας Μ.Γιαννάκου, χρωματίζεται αρνητικά: είναι «προκλητικός» (Τουλγαρίδης, 2006), «κοροϊδεύει», «ψεύτης» συγκρινόμενη με τον Πινόκιο (Τα «μυστικά και ψέματα της Υπουργού Παιδείας πρόκληση για κάθε εκπαιδευτικό!, 2006), ενώ χρησιμοποιείται και η ειρωνεία (ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ, 2006). Όσο η Απεργία προχωράει, ο αντίπαλος γίνεται «αυταρχικός» (ΧΤΥΠΗΣΑΝ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ! Με τον αγώνα μας απαντάμε στον αυταρχισμό και την αδιαλλαξία, 2006).

Αξιοποιούνται επίσης οι γελοιογραφίες που εμφανίζονται κυρίως στον αντιπολιτευτικό τύπο. Το Υπουργείο συχνά παρουσιάζεται ως σκληρό κι ανάλγητο. Χαρακτηριστική γελοιογραφία παρακάτω που συμπεριλαμβάνεται και στο επίσημο όργανο της ΔΟΕ, το Διδασκαλικό Βήμα, και στην οποία η Υπουργός παρουσιάζεται ως Αστυνομικός των ΜΑΤ. Πολλές

γελοιογραφίες χρησιμοποιούνται κι από τα κατά τόπους σχήματα και συμπεριλαμβάνονται στις σελίδες του Διδασκαλικού Βήματος (Διδασκαλικό Βήμα-Τεύχος Οκτώβρη-Νοέμβρη-Δεκέμβρη, 2006, σσ. 49-51). Η Υπουργός, εκτός από ΜΑΤατζής, παρουσιάζεται ως μικρό παιδί, τεμπέλα μαθήτρια, δήμιος των εκπαιδευτικών που κρεμάει τον δάσκαλο, αριστοκράτισσα μη έχουσα σχέση με την πραγματικότητα, Πομπηία, επισκέπτης-επιστάτης φυλακών, ενώ στις γελοιογραφίες τονίζεται ενίοτε και ο ασύμμετρος σωματότυπός της.

Γενικά, τα ΜΜΕ παίρνουν θέση ανάλογα με την πολιτική τους κλίση. Για τα φιλοκυβερνητικά ΜΜΕ, οι δάσκαλοι «επιμένουν να είναι κλειστά τα σχολεία» ενώ οι κινητοποιήσεις είναι «υποκινούμενες» από την Αντιπολίτευση που έχει μετατρέψει σε «κομματικό παραμάγαζο την Παιδεία» και κρατάει «αιχμαλώτους μαθητές και γονείς». «Ανοίξτε τα σχολεία», λέει μια εφημερίδα (Διδασκαλικό Βήμα-Τεύχος Οκτώβρη-Νοέμβρη-Δεκέμβρη, 2006, σσ. 46-48).

Για τις αντικυβερνητικές εφημερίδες, η Κυβέρνηση κάνει «επίθεση» στους δασκάλους, προβαίνει σε «ανέντιμα χτυπήματα», κοροϊδεύει, λειτουργεί «εμπρηστικά», βρίσκεται σε «αμόκ», είναι «αδιάλλακτη», αντιμετωπίζει τους δασκάλους με «καδρόνια» και «σιδερογροθιές».

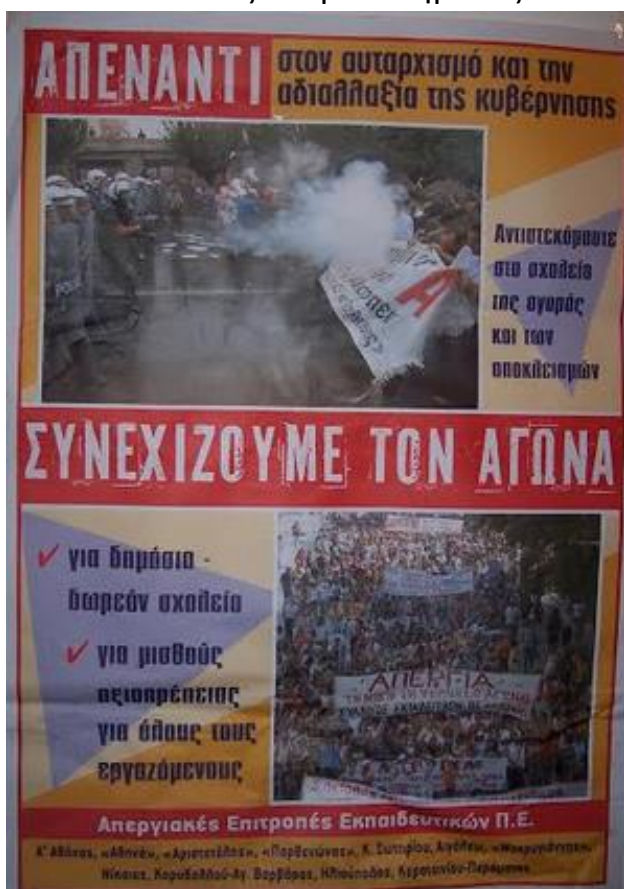
Οργανωτική δομή

Η απεργία στις περισσότερες της στιγμές λειτουργεί στα πλαίσια της παραδοσιακής ιεραρχικής σοσιαλδημοκρατικής δομής των συνδικάτων. Υπάρχουν, ωστόσο, ενδείξεις ότι λειτουργούν και δομές πέρα από τις παραδοσιακές πχ από ένα σημείο και πέρα ανακοινώσεις βγάζουν και οι απεργιακές επιτροπές των ΣΕΠΕ (Σύσκεψη απεργιακών επιτροπών των Συλλόγων Π.Ε., 2006). Με αυτήν την έννοια, υπάρχει μεγαλύτερη οριζοντιότητα, που φαίνεται ιδίως σε κινηματικά γεγονότα όπως συλλαλητήρια αλλά και στην Ολομέλεια Προέδρων όπου τίθεται ζήτημα να έρχονται εκλεγμένοι αντιπρόσωποι από τις ΓΣ των ΣΕΠΕ κι όχι οι εκλεγμένοι από τις σωματειακές εκλογές Πρόεδροι ή μέλη ΔΣ. Οι ΓΣ, οι απεργιακές επιτροπές, επιτροπές αγώνα, σε κρίσιμες στιγμές πιθανόν λειτουργούν ανταγωνιστικά σε σχέση με την επίσημη θεσμική ηγεσία της ΔΟΕ, τραβώντας την σε πιο συγκρουσιακές μορφές αγώνα, αν κι είναι σαφές ότι η απεργία ανοίγει με απόφαση της ΓΣ των αντιπροσώπων της ΔΟΕ και κλείνει με ομόφωνη απόφαση του ΔΣ της ΔΟΕ, εκλεγμένου από τη ΓΣ της ΔΟΕ που με τη σειρά της είχε εκλεγεί στις εκλογές του 2005. Το θέμα χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση καθώς υπάρχουν λίγα γραπτά τεκμήρια.

Συγκρουσιακός κύκλος

Ο συγκρουσιακός κύκλος ανοίγει στο τέλος της Άνοιξης του 2006, πιθανώς πυροδοτημένος κι από το φοιτητικό κίνημα των καταλήψεων.

Προετοιμασία γίνεται όλο το καλοκαίρι και κορυφώνεται το φθινόπωρο του 2006 για δύο μήνες ώσπου προς το τέλος του Οκτώβρη επέρχεται ύφεση. Υπάρχουν σαφώς διαφορές ανάμεσα στην πιο ριζοσπαστική και στην πιο μετριοπαθή πτέρυγα εντός του διδασκαλικού κινήματος που αποκρυσταλλώνονται σε επίπεδο κορυφής κυρίως στην αντίθεση όσον αφορά τη μορφή αγώνα: από τη μία υπάρχει μια πλειοψηφία υπέρ των 5ήμερων ΠΑΣΚ-Παρεμβάσεων - Αυτόνομης Παρέμβασης - ΕΣΑΚ (η αρχική απεργιακή πλειοψηφία στη ΓΣ ήταν οι πρώτες τρεις με το ΠΑΜΕ να προστίθεται τη δεύτερη εβδομάδα απεργιών) ενώ απέναντι τίθεται η ΔΑΚΕ που υποστηρίζει 24ωρες κυλιόμενες (Αγωνιστική Συσπείρωση Νέας Σμύρνης, 2016). Είναι

λογικό, βέβαια, όσο προχωράει ο καιρός και με την έλευση της προεκλογικής του Οκτώβρη, να οξύνεται η διαμάχη και να αυξάνονται οι φωνές υπέρ της παύσης ή αλλαγής της μορφής πάλης της απεργίας διαρκείας, ωστόσο κάτι τέτοιο δεν αποτυπώνεται κάπου γραπτά παρά μόνο στον Απολογισμό πολύ αργότερα, τον Ιούνιο του 2007 στην επόμενη ΓΣ Αντιπροσώπων (Διδασκαλικό Βήμα, 2007) στις τοποθετήσεις των συνεδρών.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Αθήνα 27/09/2006

Το Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε. συνεδρίασε σήμερα Τετάρτη 27/09/06 με θέμα τη διαμόρφωση πρότασης προς τις Γενικές Συνελεύσεις των Συλλόγων Εκπαιδευτικών Π.Ε. που γίνονται αύριο σ' ολόκληρη τη χώρα και αφού έλαβε υπόψη του:

1. Τις απαντήσεις της Υπουργού Παιδείας στα δίκαια αιτήματά μας για την οικονομική αναβάθμιση των εκπαιδευτικών και τη στήριξη της δημόσιας εκπαίδευσης, που αποτελούν προσβολή και πρόκληση για κάθε εκπαιδευτικό συνιστώντας ένα πρωτοφανή εμπαιγμό.
2. Τη δυναμική που ανέπτυξε ο Κλάδος με τη μαζική συμμετοχή του σε όλη τη διάρκεια της απεργίας και την πρωτοφανή συμμετοχή του στα συλλαλητήρια.
3. Το γεγονός ότι ο μεγαλειώδης απεργιακός αγώνας των Εκπαιδευτικών της Π.Ε. έφερε το ζήτημα της Δημόσιας Εκπαίδευσης στο επίκεντρο του δημόσιου διαλόγου και των κοινωνικών εξελίξεων.

Π ρ ο τ ε ί ν ε ι προς τις Γενικές Συνελεύσεις των Συλλόγων

Τη συνέχιση της απεργιακής κινητοποίησης του Κλάδου με νέα πενήνθημερη απεργία από Δευτέρα 2 έως την Παρασκευή 6 Οκτώβρη 2006.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΔΟΕ

Έκβαση

Είναι πάντα δύσκολο να αποτιμάει κανείς έναν απεργιακό αγώνα και γενικότερα ένα κίνημα καθώς συχνά τα υλικά κέρδη δεν φαίνονται άμεσα. Ένα από τα κεντρικά αιτήματα, πάντως, της Απεργίας, το «1.400 ευρώ στον νεοδιόριστο» δεν ικανοποιήθηκε. Οικονομικά, αυτό που δόθηκε ήταν το επίδομα των 105 ευρώ (υπόλοιπο ενός παλιότερου επιδόματος που είχε αρχίσει να δίνεται και σε άλλους κλάδους του Δημοσίου), σε 6 εξαμηνιαίες δόσεις. Σε σύγκριση, βεβαίως, με τα επόμενα, μνημονιακά χρόνια, οι απολαβές και η αιτηματολογία τότε φαίνεται πολύ πιο προωθημένα. Σε τελική ανάλυση, ήταν ο ίδιος κλάδος το 2006 που ζήτηγε 1.400 ευρώ για τον νεοδιόριστο που πέντε χρόνια αργότερα δεν μπόρεσε να αποτρέψει το να πάει αυτός (ο νεοδιόριστος) στα 700 ευρώ καθαρά και χωρίς Δώρα.

«Ό,τι δώσαμε, δώσαμε»
ΛΕΝΕ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

«Ό,τι δώσαμε, δώσαμε»
ΛΕΝΕ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΟ

**ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ
ΝΑ ΑΝΑΤΡΕΨΟΥΜΕ
ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΛΙΤΟΤΗΤΑΣ**

1400€ για το νεοδιόριστο εκπαιδευτικό
βασικό μισθό για όλους
επίδομα ανεργίας
ελάχιστη σύνταξη

ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ
γι' αυτά που μας ενώνουν

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Π.Ε. «ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ» - ΑΠΕΡΓΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ένα ορατό αποτέλεσμα, παρότι δεν φάνηκε αμέσως καθαρά, ήταν η δημιουργία ρωγμών στο μπλοκ των ελίτ όσον αφορά το ζήτημα της Συνταγματικής Αναθεώρησης, ιδίως του Άρθρου 16. Σε συνδυασμό (αλλά όχι σε συντονισμό) με το φοιτητικό κίνημα του 2006 και 2007, εν τέλει πίεσε τον αδύναμο κρίκο που στο πολιτικό επίπεδο ήταν η Αξιωματική Αντιπολίτευση του ΠΑΣΟΚ του ΓΑΠ, με αποτέλεσμα τελικά, αφού το ΠΑΣΟΚ δήλωσε στο τέλος της Απεργίας ότι δεν συμφωνεί με την αλλαγή αυτή, να αποχωρήσει τον επόμενο χειμώνα, ακυρώνοντας έτσι στην πράξη την Αναθεώρηση, θεσμική εξέλιξη που έχει την αντανάκλασή της ακόμη και σήμερα.

Πιθανώς, επίσης, το Κίνημα αυτό πάγωσε οποιεσδήποτε σκέψεις είχε το Υπουργείο Παιδείας για πιο βαθιές αναδιαρθρωτικές αλλαγές όπως η

εφαρμογή της Αξιολόγησης στην εκπαίδευση, διακαής πόθος των Κυβερνήσεων, εξέλιξη που επίσης ισχύει στην πράξη μέχρι σήμερα.

Πιθανώς, επίσης, η ίδια η Απεργία, παρότι δεν συναντήθηκε πάρα πολύ με άλλους Κλάδους (είχε βέβαια απεργίες συμπαράστασης από ΟΛΜΕ, ΑΔΕΔΥ, και κάποια εργατικά συνδικάτα) να τροφοδότησε έναν γενικό εξεγερσιακό κύκλο. Οι φοιτητές το 2007, η νεολαιίστικη εξέγερση το 2008, κι αργότερα το αντιμνημονιακό κίνημα το 2010-12 είχαν αναφορά και σε αυτήν την απεργία ως το κεντρικό απεργιακό γεγονός της προμνημονιακής περιόδου. Προφανώς, η εκλογική ενίσχυση των συνδικαλιστικών δυνάμεων που πρωταγωνίστησαν στην Απεργία ήταν αποτέλεσμα όχι μόνο της εμβέλειας της απεργίας αλλά και της στρατολόγησης νέων ακτιβιστών και συνδικαλιστών, που έμελλε τα επόμενα χρόνια να παίξουν σημαντικό ρόλο. Θα ήταν χρήσιμη εδώ επίσης η περαιτέρω διερεύνηση σε πιο προσωπικό και ψυχολογικό επίπεδο των εμπειριών των πρωταγωνιστών-τριών του εκπαιδευτικού κινήματος του 2006 και πώς αυτό τους-τις μετασχημάτισε. Σίγουρα θα είχε ενδιαφέρον να ερευνηθεί κανείς τι και πόση επίδραση είχε το

κίνημα αυτό στη δημιουργία μιας πιο συλλογικής, συνδικαλιστικής και παιδαγωγικής ταυτότητας των δασκάλων σε οριοθέτηση με την δημοσιούπαλληλική τους ταυτότητα, να διερευνηθεί δηλαδή αν αναδύθηκε μια νέα πολιτική ταυτότητα των εμπλεκόμενων μες στο πλαίσιο της σύγκρουσης (Tilly & Tarow, 2006) .

Νέες τεχνολογίες – Διεθνικός χαρακτήρας

Οι νέες τεχνολογίες στο κίνημα του 2006 ήταν μεν πιο σημαντικές από παλιότερα αλλά δεν είχε λάβει χώρα όλη η έκρηξη με το Web 2 και τα εργαλεία όπως το Facebook, το Twitter που έμελλε να παίξουν σημαντικό ρόλο τα επόμενα χρόνια. Η πλειοψηφία των Ελλήνων δεν είχε διαδίκτυο σπίτι, δεν υπήρχαν τα smartphone ενώ η κύρια χρήση της νέας τεχνολογίας είχε να κάνει με ιστολόγια και ιστοσελίδες. Σημαντικό ρόλο έπαιξε η εκπαιδευτική ιστοσελίδα AB (alfavita.gr) που βοήθουσε στην ταχύτερη ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των διάφορων ΣΕΠΕ. Χρησιμοποιήθηκε επίσης το YouTube για πρώτη φορά για να παραχθεί βίντεο από τους διεκδικητές. (Κρατάμε την ουσία, 2007).

Ο διεθνικός χαρακτήρας (γενικά περιορισμένος) φάνηκε περισσότερο στην αρχή, όταν η κήρυξη της Απεργίας επηρεάστηκε από κινητοποιήσεις στη Γαλλία αλλά και στη συνέχεια με τα γράμματα συμπαράστασης από διεθνείς συνδικαλιστικές οργανώσεις (Διδασκαλικό Βήμα-Τεύχος Οκτώβρη-Νοέμβρη-Δεκέμβρη, 2006, σσ. 52-55). Το κίνημα αυτό, όμως, δεν είχε όμως πραγματικά διεθνή αντίκτυπο όπως πχ είχαν οι εξεγερσιακές στιγμές του Δεκέμβρη του 2008 ή οι Αγανακτισμένοι του 2011.

ο αγώνας μας έξω από τα ελληνικά σύνορα

ΜΗΝΥΜΑ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ EDUCATION INTERNATIONAL (E.I.) ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΚΠ/ΚΟΥΣ

Αγαπητοί Πρόεδροι
κ.κ. Δ. Μπράτκι και Δ. Γεώργα,

Τα 30 εκατομμύρια εκπαιδευτικών και εργαζομένων στην εκπαίδευση – μέλη της Education International – συμπαραστέκονται με αλληλεγγύη στους Έλληνες συναδέλφους τους και στο δίκαιο αγώνα τους για τη δημόσια εκπαίδευση, την αύξηση των δαπανών για μια ποιοτική εκπαίδευση και τη βελτίωση της θέσης των εκπαιδευτικών.

Την Παγκόσμια Ημέρα του Εκπαιδευτικού

Μία ποιοτική εκπαίδευση ανοίγει πόρτες και καθιστά ικανά τα άτομα να κάνουν επιλογές κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Είναι απαραίτητης σημασίας για τη διασφάλιση ενός μορφωμένου πολίτη, ενός πολίτη που θα είναι σε θέση να συμμετέχει στις δημοκρατικές αποφάσεις και στη διαμόρφωση ενός υγιούς κοινωνικού γίγνεσθαι – που θα είναι ικανό να προσπαθεί και να διαφυλάττει το δημοκρατικό τρόπο ζωής μας.

Οι εκπαιδευτικοί παίζουν το βασικό ρόλο στην παροχή της ποιοτικής εκπαίδευσης. Χωρίς εκπαιδευτικούς με ποιο-

Συμπέρασμα

Το εκπαιδευτικό κίνημα του 2006 εξετάστηκε σε αυτήν τη σύντομη εργασία στα πλαίσια της θεωρίας της συγκρουσιακής πολιτικής. Το κίνημα αυτό ήταν νεωτερικό, με πολιτική ευκαιρία το εγχώριο εκπαιδευτικό πολιτικό περιβάλλον κι επιθετικό στην κατεύθυνσή του, είχε τα χαρακτηριστικά μιας παραδοσιακής συνδικαλιστικής μορφής δράσης (σύμβαση) με στιγμές μαχητικής παρεμπόδισης, παρήγαγε έναν λόγο μανιχαϊστικό κι αντιηγεμονικό αλλά στα πλαίσια του παραδοσιακού συνδικαλιστικού κινήματος, ήταν πιο κοντά στην παραδοσιακή ιεραρχική σοσιαλδημοκρατική μορφή, κορύφωση ενός συγκρουσιακού κύκλου ετών, με λίγα οικονομικά θετικά αποτελέσματα αλλά σημαντικά θεσμικά και με μικρή χρήση νέων τεχνολογιών και μικρή επίδραση από και προς άλλες χώρες.

Βιβλιογραφία

- della Porta, D., & Diani, M. (2010). *Κοινωνικά Κινήματα - Μια εισαγωγή*. (Ξ. Γιαταγάνας, Μεταφρ.) Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.
- Tilly, C., & Tarow, S. (2006). Πολιτικές ταυτότητες: πώς λειτουργούν;. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*(27), σσ. 43-70. doi:10.12681/hpsa.14672
- Α' ΣΕΠΕ Αθηνών. (2006, 09). *Παρεμβάσεις-παλιό*. Ανάκτηση από Απεργιακό Δελτίο 1: <http://www.paremvasis.gr/old-site/2006/sl090906.htm>
- Αγωνιστική Συσπείρωση Νέας Σμύρνης. (2016, 11). ΑΥΤΗ Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΜΕΙΣ ΘΑ ΤΗ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ - ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ. Νέα Σμύρνη, Αττικής: Αγωνιστική Συσπείρωση Νέας Σμύρνης. Ανάκτηση από <http://www.paremvasis.gr/old-site/2006/an161106.pdf>
- Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης. (2006, 06 24). ΔΟΕ. Απόφαση 75ης Γ.Σ. για απεργιακή κινητοποίηση . Ανάκτηση από Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης: <https://tinyurl.com/y9oqan4w>
- ΔΟΕ. (2006, 12). *Διδασκαλικό Βήμα-Τεύχος Οκτώβρη-Νοέμβρη-Δεκέμβρη*(1139), σ. 63.
- ΔΟΕ. (2006, 09). *Διδασκαλικό Βήμα - Τεύχος Ιούλη-Αυγούστου-Σεπτέμβρη*(1138).
- ΔΟΕ. (2007, 06). *Διδασκαλικό Βήμα. Διδασκαλικό Βήμα, Τεύχος Απρίλη - Μάη - Ιούνη 2007*(1141).
- Εκπαιδευτικοί ΠΕ. (2006, 09 03). ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ. Ανάκτηση από <http://www.paremvasis.gr/old-site/2006/n050906.htm>
- Καββαδίας, Γ. (2018, 04 16). *Η τριακονταετία των εκπαιδευτικών αγώνων και κοινωνικών αγώνων (1988-2018)*. Ανάκτηση από alfavita.gr: https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/252579_giorgos-kabbadias-i-triakontaetia-ton-ekpaideytikon-agonon-1988-2018
- Κανελλόπουλος, Κ. (2015, 07). Κινηματικά Δίκτυα και Συγκρουσιακή Πολιτική στην Ελλάδα της Κρίσης: Θεωρητικά Ζητήματα και Ερευνητικές Πρακτικές. *Κοινωνιολογική Επιθεώρηση*(2-3), σσ. 97-118.
- Παρεμβάσεις. (2006, 09). *Γράμμα στο μαθητή και τη μαθήτριά μου* . Ανάκτηση από <https://tinyurl.com/y975v4lj>
- Παρεμβάσεις. (2006, 09 03). *Τα «μυστικά και ψέματα της Υπουργού Παιδείας πρόκληση για κάθε εκπαιδευτικό!* Ανάκτηση από <http://www.paremvasis.gr/old-site/2006/an050906.htm>
- Παρεμβάσεις. (2007, 07 31). *Κρατάμε την ουσία*. Ανάκτηση από YouTube: https://www.youtube.com/watch?time_continue=22&v=Yj_T9aNZKXI&feature=emb_logo
- Παρεμβάσεις. (2008, 08 09). *Η Μπαλάντα των πειρατών*. Ανάκτηση από YouTube: https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=P8KydbeuXys&feature=emb_logo

Σεφεριάδης, Σ. (2006). Συγκρουσιακή πολιτική, συλλογική δράση, κοινωνικά κινήματα: μια αποτύπωση. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 27, σσ. 7-42.
doi:10.12681/hpsa.14671

Σύσκεψη απεργιακών επιτροπών των Συλλόγων Π.Ε. (2006, 09 20). *ΧΤΥΠΗΣΑΝ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ! Με τον αγώνα μας απαντάμε στον αυταρχισμό και την αδιαλλαξία*.
Ανάκτηση από <http://www.paremnasis.gr/old-site/2006/n210906.htm>

Τουλγαρίδης, Κ. (2006, 08 21). *Δήλωση του Κ.Τουλγαρίδη , εκπροσώπου των Παρεμβάσεων Π.Ε. στο Δ.Σ. της ΔΟΕ*. Ανάκτηση από <http://www.paremnasis.gr/old-site/2006/n010906.htm>

29-ΝΤΟΥΛΑΣ-ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ 2006